DOMSTOLENS DOM

den 13 januari 2004 *

I mål C-440/00,

angående en begäran enligt artikel 234 EG, från Bundesarbeitsgericht (Tyskland), att domstolen skall meddela ett förhandsavgörande i det vid den nationella domstolen anhängiga målet mellan

Gesamtbetriebsrat der Kühne & Nagel AG & Co. KG

och

Kühne & Nagel AG & Co. KG,

angående tolkningen av artiklarna 4 och 11 i rådets direktiv 94/45/EG av den 22 september 1994 om inrättandet av ett europeiskt företagsråd eller ett förfarande i gemenskapsföretag och grupper av gemenskapsföretag för information till och samråd med arbetstagare (EGT L 254, s. 64; svensk specialutgåva, område 5, volym 6, s. 160),

meddelar

* Rättegångsspråk: tyska.

DOMSTOLEN

sammansatt av ordföranden V. Skouris avdelningsordförandena P. Jann och J. N. Cunha Rodrigues samt domarna A. La Pergola, J.-P. Puissochet, R. Schintgen, F. Macken (referent), N. Colneric och S. von Bahr,

generaladvokat: A. Tizzano,
justitiesekreterare: avdelningsdirektören M.-F. Contet,

med beaktande av de skriftliga yttranden som har inkommit från:

— Gesamtbetriebsrat der Kühne & Nagel AG & Co. KG, genom C. Greiner-Mai, Rechtsanwältin,

— Kühne & Nagel AG & Co. KG, genom H. Stange, Rechtsanwalt,

— Tysklands regering, genom W.-D. Plessing och B. Muttelsee-Schön, båda i egenskap av ombud,

— Sveriges regering, genom A. Kruse, i egenskap av ombud,

— Europeiska gemenskapernas kommission, genom J. Sack, i egenskap av ombud,

med hänsyn till förhandlingsrapporten,

efter att muntliga yttranden har avgivits vid förhandlingen den 15 januari 2002 av: Gesamtbetriebsrat der Kühne & Nagel AG & Co. KG, Kühne & Nagel AG & Co. KG och kommissionen,

och efter att den 11 juli 2002 ha hört generaladvokatens förslag till avgörande,

följande

Dom

1 Bundesarbeitsgericht har, genom beslut av den 27 juni 2000 som inkom till domstolen den 29 november samma år, i enlighet med artikel 234 EG ställt två frågor om tolkningen av artiklarna 4 och 11 i rådets direktiv 94/45/EG av den 22 september 1994 om inrättandet av ett europeiskt företagsråd eller ett förfarande i gemenskapsföretag och grupper av gemenskapsföretag för information till och samråd med arbetstagare (EGT L 254, s. 64; svensk specialutgåva, område 5, volym 6, s. 160) (nedan kallat direktivet).

2 Dessa frågor har uppkommit i en tvist mellan Gesamtbetriebsrat der Kühne & Nagel AG & Co. KG (företagsrådet vid Kühne & Nagel AG & Co. KG) (nedan kallat företagsrådet) och bolaget Kühne & Nagel AG & Co. KG (nedan kallat Kühne & Nagel), angående företagsrådets begäran att av Kühne & Nagel få viss information i syfte att inrätta ett europeiskt företagsråd.

Tillämpliga bestämmelser

De gemenskapsrättsliga bestämmelserna

3 I elfte skälet i direktivet föreskrivs följande:

"Lämpliga bestämmelser måste antas för att säkerställa att arbetstagarna i gemenskapsföretag [eller i gruppen av gemenskapsföretag] informeras och att samråd med dessa äger rum på rätt sätt då beslut som berör dessa arbetstagare fattas i en annan medlemsstat än den där de är anställda."

4 Fjortonde skälet i direktivet har följande lydelse:

"De mekanismer för information till och samråd med arbetstagare i sådana företag eller grupper av företag måste omfatta ett företags hela verksamhet eller, i förekommande fall, en företagsgrupps samtliga företag inom medlemsstaterna, oavsett om företaget eller företagsgruppens kontrollerande företag har sin centrala ledning innanför eller utanför medlemsstaternas territorium."

5 I artikel 1.1 och 1.2 i direktivet föreskrivs följande:

"1. Målet med detta direktiv är att förbättra arbetstagarnas rätt till information och samråd i gemenskapsföretag och grupper av gemenskapsföretag.

2. För detta ändamål skall ett europeiskt företagsråd eller ett förfarande för information till och samråd med arbetstagare inrättas i alla gemenskapsföretag och alla grupper av gemenskapsföretag, vid begäran om detta enligt förfarandet i artikel 5.1, i syfte att ge information till och samråda med arbetstagarna på de villkor, på det sätt och med den verkan som framgår av detta direktiv."

6 I artikel 2.1 a–e i direktivet föreskrivs följande:

"I detta direktiv används följande beteckningar med de betydelser som här anges:

a) gemenskapsföretag: alla företag med minst 1 000 arbetstagare i medlemsstaterna och minst 150 arbetstagare i var och en av minst två medlemsstater.

b) grupp av företag: ett kontrollerande företag och dess kontrollerade företag.

c) grupp av gemenskapsföretag: en grupp av företag som kännetecknas av att den har

— minst 1 000 arbetstagare i medlemsstaterna,

— minst två av sina företag i olika medlemsstater, och

— minst ett av sina företag med minst 150 arbetstagare i en medlemsstat och minst ett annat av sina företag med minst 150 arbetstagare i en annan medlemsstat.

d) arbetstagarrepresentanter: arbetstagarnas företrädare enligt nationell lagstiftning eller praxis.

e) central ledning: den centrala ledningen i gemenskapsföretaget eller i det kontrollerande företaget i en grupp av gemenskapsföretag."

7 I artikel 3.1 och 3.2 i direktivet definieras begreppet "kontrollerande företag" på följande sätt:

"1. I detta direktiv avses med kontrollerande företag ett företag som kan utöva ett bestämmande inflytande över ett annat företag, det kontrollerade företaget, till exempel i kraft av äganderätt, ekonomisk delaktighet eller de regler som gäller för det kontrollerande företaget.

2. Om det inte finns bevis på motsatsen skall ett företag direkt eller indirekt anses kunna utöva ett bestämmande inflytande över ett annat företag då det

a) äger majoriteten av företagets tecknade egenkapital, eller

b) kontrollerar majoriteten av de röster som är knutna till företagets emitterade aktiekapital, eller

c) har rätt att utse fler än hälften av medlemmarna i företagets administrativa organ eller lednings- eller tillsynsorgan."

8 I artikel 4 i direktivet föreskrivs följande:

"1. Den centrala ledningen har ansvaret för att skapa de villkor och medel som är nödvändiga för inrättandet av ett europeiskt företagsråd eller ett förfarande för information och samråd i gemenskapsföretag och grupper av gemenskapsföretag enligt bestämmelserna i artikel 1.2.

2. Då den centrala ledningen inte ligger i en medlemsstat skall den centrala ledningens representant, som vid behov skall utses i en medlemsstat, bära det ansvar som avses i punkt 1.

Om det inte finns någon sådan representant, skall ledningen för den verksamhet eller det av företagsgruppens företag som har flest arbetstagare i någon av medlemsstaterna, bära det ansvar som a[v]ses i punkt 1.

3. I detta direktiv skall representanten eller representanterna eller, om det inte finns några sådana representanter, ledningen i punkt 2 andra stycket anses vara den centrala ledningen."

9 I artikel 5.1 och 5.2 i direktivet föreskrivs följande:

"1. För att uppfylla målet i artikel 1.1 skall den centrala ledningen inleda förhandlingar om inrättandet av ett europeiskt företagsråd eller ett informations- och samrådsförfarande, antingen på eget initiativ eller på skriftlig begäran av minst 100 arbetstagare eller deras representanter vid minst två företag eller verksamheter i minst två olika medlemsstater.

2. Ett särskilt förhandlingsorgan skall därför inrättas ..."

10 Artikel 6.1 i direktivet har följande lydelse:

"Den centrala ledningen och det särskilda förhandlingsorganet måste förhandla i en samarbetsvillig anda i syfte att nå en överenskommelse om de närmare riktlinjerna för hur den information till och det samråd med arbetstagare som avses i artikel 1.1 skall äga rum."

11 I artikel 11.1–11.3 i direktivet föreskrivs följande:

"1. Medlemsstaterna skall se till att ledningen vid ett gemenskapsföretags verksamheter och ledningen vid företag som utgör en del av en grupp av gemenskapsföretag och som är belägna inom statens territorium samt deras arbetstagarrepresentanter eller, i tillämpliga fall, deras arbetstagare uppfyller de förpliktelser som fastställs genom detta direktiv oavsett om den centrala ledningen är belägen inom medlemsstatens territorium eller inte.

2. Medlemsstaterna skall se till att företagen tillhandahåller uppgifter om det antal arbetstagare som avses i artikel 2.1 a och 2.1 c på begäran av de parter som berörs av detta direktiv.

3. Medlemsstaterna skall föreskriva lämpliga åtgärder som skall vidtas om det här direktivet inte följs. De skall särskilt säkerställa att det finns relevanta administrativa eller rättsliga förfaranden för att se till att förpliktelserna till följd av direktivet uppfylls."

12 Artikel 14.1 i direktivet har följande lydelse:

"Medlemsstaterna skall anta de lagar och andra författningar som är nödvändiga för att följa detta direktiv senast den 22 september 1996 eller senast den dagen se till att ledning och arbetstagare inför de nödvändiga bestämmelserna genom ett avtal, varvid medlemsstaterna måste vidta alla nödvändiga åtgärder så att de vid alla tillfällen kan garantera att de mål som fastställs i detta direktiv uppfylls. De skall genast underrätta kommissionen om detta."

Den nationella lagstiftningen

13 Direktivet har införlivats med tysk rätt genom Gesetz über Europäische Betriebsräte (lag om europeiska företagsråd, BGBl. 1996 I, s. 1548) (nedan kallad EBRG) av den 28 oktober 1996.

14 Enligt 2 § första stycket EBRG är denna lag tillämplig på företag som utövar sin verksamhet inom gemenskapen och har sitt säte i Tyskland liksom på företagsgrupper i gemenskapen där det kontrollerande företaget har sitt säte i Tyskland.

15 2 § andra stycket EBRG har följande lydelse:

"Om den centrala ledningen inte finns i en medlemsstat utan det föreligger en lokal ledning för de företag eller verksamheter som är belägna i medlemsstaterna, är förevarande lag tillämplig från den tidpunkt då denna lokala ledning återfinns i Tyskland. För det fall det inte föreligger någon lokal ledning, är förevarande lag tillämplig om den centrala ledningen utser en verksamhet eller ett företag som sin representant i Tyskland. Om det inte har utsetts någon representant, är förevarande lag tillämplig när verksamheten eller företaget har etablerats i Tyskland och det är i detta land som det största antalet anställda finns jämfört med företagets övriga verksamheter eller övriga företag i gruppen i medlemsstaterna. Ovannämnda verksamheter och företag skall anses utgöra centrala ledningar."

16 3 § andra stycket EBRG innehåller en definition av begreppet grupp av gemenskapsföretag som kan jämföras med definitionen i artikel 2.1 c i direktivet.

17 5 § EBRG har följande lydelse:

"1. Den centrala ledningen skall, på begäran av arbetstagarrepresentanterna, lämna information till dessa om det genomsnittliga antalet anställda och hur dessa är fördelade över medlemsstaterna, företagen och verksamheterna samt om strukturen i företaget eller gruppen av företag.

2. Ett företagsråd eller ett centralt företagsråd kan göra gällande den rätt som framgår av punkt 1 ovan gentemot den lokala ledningen i verksamheten eller företaget, som är skyldig att från den centrala ledningen inhämta den information och de handlingar som är nödvändiga för de efterfrågade upplysningarna."

18 6 § EBRG innehåller en definition av begreppet kontrollerande företag som kan jämföras med definitionen i artikel 3 i direktivet.

Tvisten vid den nationella domstolen

19 Det framgår av beslutet om hänskjutande att Kühne & Nagel, ett företag med säte i Tyskland, ingår i en grupp av gemenskapsföretag i den mening som avses i § 3 andra stycket EBRG (nedan kallad företagsgruppen Kühne & Nagel).

20 Moderbolaget i nämnda företagsgrupp, det vill säga det kontrollerande företaget i den mening som avses i 6 § EBRG, och därmed den centrala ledningen, finns i Schweiz.

21 Det har inte inrättats något europeiskt företagsråd eller något förfarande för information till och samråd med arbetstagarna i företagsgruppen Kühne & Nagel. Försöken att bilda ett särskilt förhandlingsorgan har misslyckats.

22 Inom gemenskapen finns det i företagsgruppen Kühne & Nagel varken en lokal ledning för de företag som är etablerade i Förbundsrepubliken Tyskland eller i de andra medlemsstaterna, eller en av den centrala ledningen utsedd representant i enlighet med 2 § andra stycket andra meningen EBRG.

23 Det framgår av handlingarna att Kühne & Nagel har cirka 4 500 anställda fördelade på 16 verksamheter i Tyskland. Det finns varken uppgifter tillgängliga om företagsgruppen Kühne & Nagels genomsnittliga antal anställda eller de anställdas fördelning i de övriga medlemsstaterna. Enligt beslutet om hänskjutande har emellertid Kühne & Nagel, inom nämnda företagsgrupp, det största antalet anställda i en medlemsstat i den mening som avses i 2 § andra stycket tredje meningen EBRG.

24 Företagsrådet gjorde gällande att, mot bakgrund av att Kühne & Nagel har sitt säte i Förbundsrepubliken Tyskland, som är den medlemsstat där det största antalet anställda finns i förhållande till övriga företag i företagsgruppen Kühne & Nagel i övriga medlemsstater, utgör detta företags ledning den centrala ledningen i denna företagsgrupp enligt 2 § andra stycket tredje och fjärde meningarna EBRG.

25 I syfte att förbereda inrättandet av ett europeiskt företagsråd begärde företagsrådet, i enlighet med 5 § andra stycket EBRG, av Kühne & Nagel att det skulle lämna den information som föreskrivs i 5 § första stycket i samma lag. Det rörde sig bland annat om upplysningar om det genomsnittliga antalet anställda och de anställdas fördelning i medlemsstaterna, företagen och verksamheterna liksom företagets eller företagsgruppens struktur och namn- och adressuppgifter avseende företagsgruppen Kühne & Nagels personalrepresentanter i medlemsstaterna.

26 Kühne & Nagel bestred inte att det var skyldigt att lämna den information som föreskrivs i 5 § första stycket EBRG, men påstod att det inte kunde uppfylla nämnda skyldighet på grund av att den centrala ledningen i Schweiz inte omfattas av gemenskapsrätten och motsatte sig att lämna denna information. Kühne & Nagel angav att det inte förfogade över informationen. Företagsrådets begäran var därför omöjlig att tillgodose och skulle följaktligen avslås. Vad beträffar meddelande av uppgifter angående personalrepresentationen i företagsgruppen i andra medlemsstater, gjorde Kühne & Nagel gällande att det rörde sig om en begäran för vilken det saknades rättslig grund.

27 Arbeitsgericht, Hamburg (Tyskland), biföll företagsrådets begäran om information i första instans. Kühne & Nagel överklagade denna dom till Landesarbeitsgericht, Hamburg (Tyskland). Den senare avvisade överklagandet och gav tillstånd till överklagande till Bundesarbeitsgericht.

28 Bundesarbeitsgericht fastslog att Kühne & Nagel i EBRG inte uttryckligen ges en rätt till information som kan anföras mot de företag som ingår i företagsgruppen Kühne & Nagel och är etablerade i någon annan medlemsstat än Förbundsrepubliken Tyskland. Ledningen för företaget eller företagsgruppen med säte i denna medlemsstat — även om det rör sig om en central ledning i den mening som avses i 2 § andra stycket tredje punkten EBRG — skall emellertid enligt lag, i enlighet med 5 § första stycket i nämnda lag, lämna den information som avses i denna bestämmelse till företagsrådet. Det förefaller med andra ord som om det i EBRG förutsätts att den information som härvid krävs erhålls. Enligt Bundesarbeitsgericht är tillämpningsområdet för EBRG *ratione loci* emellertid sådant att denna lag inte får några konsekvenser utanför landets gränser och inte innebär någon informationsskyldighet till fördel för utländska rättssubjekt i förhållande till företag i Tyskland.

29 Den hänskjutande domstolen anser att den motivering som Kühne & Nagel har anfört förefaller sakna grund om detta företag har möjlighet att kräva att de företag i gruppen som är etablerade i andra medlemsstater skall lämna den begärda informationen på grundval av bestämmelser i nationell lagstiftning som har antagits i dessa stater för att införliva direktivet. Enligt samma domstol

förefaller denna möjlighet endast föreligga om direktivet innebär ett krav på att en horisontell rätt till information skapas när en företagsgrupps centrala ledning inte är belägen i en medlemsstat.

30 Bundesarbeitsgericht anser att en sådan rättighet inte uttryckligen föreskrivs i direktivet, men att det inte är uteslutet att den kan anses följa av direktivets syfte, av principen om ändamålsenlig verkan och av en samlad studie av dess bestämmelser, särskilt artiklarna 1, 4.1 och 4.2 liksom artikel 11.1 och 11.2.

31 Eftersom den anser att det inte är ställt utom varje tvivel hur direktivet skall tolkas, har Bundesarbeitsgericht förklarat målet vilande och ställt följande tolkningsfrågor till domstolen.

"1. Innebär rådets direktiv 94/45/EG ..., särskilt artiklarna 4 och 11, att företag som ingår i en företagsgrupp, vars kontrollerande företag är etablerat utanför gemenskapen, är skyldiga att utlämna information till det företag som anses vara den centrala ledningen enligt artikel 4.2 andra stycket och 4.3 i direktivet, om det genomsnittliga antalet anställda, deras fördelning i medlemsstaterna, företagets verksamheter och de kontrollerade företagens verksamheter samt strukturen i detta företag och de kontrollerade företagen?

2. I det fall den första frågan besvaras jakande:

Omfattar informationsskyldigheten också namn- och adressuppgifter avseende de arbetstagarrepresentanter vilka skall delta som ombud för arbets-

tagarna i företaget eller i de kontrollerade företagen vid inrättandet av ett särskilt förhandlingsorgan enligt artikel 5 i direktivet eller vid inrättandet av ett europeiskt företagsråd?"

Den första frågans första del

32 Den nationella domstolen har ställt den första frågans första del för att få klarhet i huruvida artiklarna 4 och 11 i direktivet skall tolkas på så sätt att när den centrala ledningen för en grupp av gemenskapsföretag, som inte är etablerad i en medlemsstat, inte tillhandahåller den ledning som presumeras utgöra den centrala ledningen i den mening som avses i artikel 4.2 andra stycket i direktivet (nedan kallad den presumerade centrala ledningen) viss information inför inrättandet av ett europeiskt företagsråd, dessa artiklar innebär att övriga företag i samma företagsgrupp som är belägna i medlemsstaterna skall tillhandahålla sistnämnda ledning nämnda information.

Yttranden som har inkommit till domstolen

33 Företagsrådet, den tyska och den svenska regeringen liksom kommissionen anser att det följer av ordalydelsen i artikel 11.2 och 11.3 i direktivet att medlemsstaterna skall tillse att berörda företag iakttar sina skyldigheter. De har gjort gällande att artikel 4.1 i direktivet innebär att den centrala ledningen har ansvaret för att skapa de villkor och medel som är nödvändiga för inrättandet av ett europeiskt företagsråd, vilket bland annat innebär att den skall tillhandahålla nödvändig information för inrättandet av ett sådant råd i enlighet med direktivet. De anser att det är nödvändigt att fastställa att företagen har en informationsskyldighet gentemot den presumerade centrala ledningen, eftersom direktivet i annat fall skulle förlora sin ändamålsenliga verkan.

34 Företagsrådet liksom den tyska och den svenska regeringen har gjort gällande att skyldigheten att delta i inrättandet av ett europeiskt företagsråd åligger samtliga företag som är belägna i en medlemsstat i samma utsträckning och att de följaktligen skall samarbeta. Denna skyldighet följer enligt den tyska regeringen av artiklarna 4.1 och 6.1 i direktivet.

35 Den tyska regeringen har vidare gjort gällande att förekomsten av en omfattande informationsskyldighet har erkänts i generaladvokaten Saggios förslag till avgörande i målet Bofrost* (dom av den 29 mars 2001 i mål C-62/99, REG 2001, s. I-2579).

36 Enligt kommissionen skall det dessutom på nationell nivå föreskrivas särskilda bestämmelser i samband med åtgärderna för införlivande av direktivet i syfte att möjliggöra för den presumerade centrala ledningen att på ett effektivt sätt göra gällande sin rätt till information gentemot övriga företag i gruppen, särskilt om de senare är belägna i olika medlemsstater. Kommissionen har särskilt påpekat att det kan uppstå svårigheter för nämnda ledning att göra gällande en rätt till information, exempelvis om den inte känner till företagsgruppens interna struktur och därmed inte har möjlighet att identifiera samtliga berörda företag och verksamheter.

37 Kühne & Nagel har anfört att om det fastställs att den centrala ledningen eller den presumerade centrala ledningen har rätt till information från övriga företag i gruppen skulle det få stor menlig inverkan på systerföretagens självständighet, vilket inte kan motiveras genom målsättningen att uppnå arbetstagarrepresentation på europeisk nivå. Enligt Kühne & Nagel utgör samtliga dotterbolag, som är etablerade i övriga medlemsstater, till det schweiziska moderbolaget självständiga företag, och direktivet kan inte innebära att dessa företag juridiskt tvingas tillgodose den avsedda begäran om information. Dessutom skulle nämnda information kunna bestå av uppgifter som bör behandlas konfidentiellt.

38 Kühne & Nagel har likväl medgivit att det inte föreligger något hinder för att arbetstagarrepresentanter tillerkänns en rätt till information som kan anföras mot företagen i gruppen.

Domstolens bedömning

39 Enligt elfte skälet i direktivet liksom artikel 1.2 i samma direktiv, är syftet med direktivet att arbetstagarna i gemenskapsföretag eller i grupper av gemenskapsföretag skall informeras och att samråd med dessa skall äga rum på rätt sätt då beslut som berör dessa arbetstagare fattas i en annan medlemsstat än den där de är anställda.

40 Det följer av direktivets allmänna systematik att det i detta direktiv föreskrivs att gränsöverskridande information till och samråd med arbetstagare huvudsakligen skall säkerställas genom ett system för förhandlingar mellan den centrala ledningen och arbetstagarrepresentanterna (domen i det ovannämnda målet Bofrost*, punkt 29).

41 För detta ändamål skall ett europeiskt företagsråd eller ett förfarande för information till och samråd med arbetstagare inrättas i alla gemenskapsföretag och alla grupper av gemenskapsföretag, vid begäran om detta enligt förfarandet i artikel 5.1 i direktivet.

42 Enligt sistnämnda bestämmelse i direktivet skall den centrala ledningen antingen på eget initiativ eller på skriftlig begäran av minst 100 arbetstagare eller deras representanter vid minst två företag eller verksamheter i minst två olika medlemsstater, inleda förhandlingar om inrättandet av ett sådant europeiskt företagsråd.

43 Ett särskilt förhandlingsorgan för arbetstagarrepresentation med minst 3 och högst 17 valda eller utsedda ledamöter skall därför inrättas i enlighet med artikel 5.2 i direktivet.

44 Det särskilda förhandlingsorganet och den centrala ledningen måste, i enlighet med artikel 6.1 i direktivet, förhandla i en samarbetsvillig anda i syfte att nå en överenskommelse om de närmare riktlinjerna för inrättandet av ett europeiskt företagsråd.

45 Det följer dessutom av artikel 11.2 i direktivet att medlemsstaterna skall se till att företagen håller uppgifter om det antal arbetstagare som avses i artikel 2.1 a och 2.1 c i detta direktiv tillgängliga för de parter som berörs av nämnda direktiv.

46 Dessutom har domstolen tidigare angivit att, för att direktivet skall kunna ha en ändamålsenlig verkan, det är absolut nödvändigt att det säkerställs att de berörda arbetstagarna får tillgång till den information som gör det möjligt för dem att avgöra huruvida de har rätt att begära att förhandlingar inleds mellan den centrala ledningen och arbetstagarrepresentanterna. En sådan rätt till information utgör nämligen en nödvändig förutsättning för att det skall kunna fastställas att det föreligger ett gemenskapsföretag eller en grupp av gemenskapsföretag, vilket i sig är en nödvändig förutsättning för att ett europeiskt företagsråd eller ett förfarande för gränsöverskridande information till och samråd med arbetstagare skall kunna inrättas (domen i det ovannämnda målet Bofrost*, punkterna 32 och 33).

47 Domstolen har vidare i punkt 39 i domen i det ovannämnda målet Bofrost* påpekat att, när uppgifterna om strukturen i eller organisationen av en grupp av företag ingår i den information som är nödvändig för att sådana förhandlingar om inrättandet av ett europeiskt företagsråd skall kunna inledas, det ankommer på samtliga företag i denna grupp att till de interna organ för arbetstagarrepresentation som har begärt dessa uppgifter lämna ut sådana uppgifter som de har tillgång till eller som de har möjlighet att få tillgång till.

48 Den första frågans första del skall besvaras mot bakgrund av det ovanstående.

49 Vad för det första beträffar den centrala ledningens ansvar, ankommer det i enlighet med artikel 4.1 i direktivet på denna ledning att skapa de villkor och medel som är nödvändiga för inrättandet av ett europeiskt företagsråd.

50 Då den centrala ledningen är belägen utanför medlemsstaternas territorium skall den centrala ledningens representant, som vid behov skall utses i en medlemsstat, bära det ansvar som avses i artikel 4.2 första stycket i direktivet. Om det inte finns någon sådan representant, skall ledningen för den verksamhet eller det av gruppens företag som har flest arbetstagare i någon av medlemsstaterna, det vill säga den presumerade centrala ledningen, bära detta ansvar enligt artikel 4.2 andra stycket i direktivet. Såsom framgår av punkterna 23 och 24 i förevarande dom, är detta fallet i målet vid den nationella domstolen.

51 I syfte att skapa de villkor och medel som är nödvändiga för inrättandet av ett europeiskt företagsråd innefattar antingen den centrala ledningens ansvar eller den presumerade centrala ledningens ansvar skyldigheten att tillhandahålla arbetstagarrepresentanterna den information som är nödvändig för att inleda förhandlingar om inrättandet av ett sådant företagsråd.

52 Den centrala ledningen i grupper av gemenskapsföretag, är den centrala ledningen för det kontrollerande företaget, det vill säga det företag som kan utöva ett bestämmande inflytande över övriga, kontrollerade, företag i gruppen, i den mening som avses i artikel 3.1 och 3.2 i direktivet. Den innehar följaktligen eller

har möjlighet att erhålla den information som avses i föregående punkt, och kan utan svårighet uppfylla nämnda skyldighet.

53 Den presumerade centrala ledningen innehar däremot inte nödvändigtvis nämnda information. Dessutom, såsom Kühne & Nagel har påpekat, har den vanligtvis inte möjlighet att, inom ramen för rättsförhållandet mellan företagen i samma företagsgrupp, erhålla nämnda information från övriga företag i gruppen.

54 Mot bakgrund av syftet med direktivet och dess struktur samt för att den presumerade centrala ledningen skall kunna ta sitt ansvar och uppfylla den skyldighet som vanligtvis åligger den centrala ledningen, skall emellertid artikel 4.1 i direktivet tolkas på så sätt att denna presumerade centrala ledning är skyldig att begära information som är nödvändig för att inleda förhandlingar om inrättandet av ett europeiskt företagsråd från övriga företag i gruppen som är belägna inom medlemsstaternas territorium och har rätt att erhålla sådan information från dem.

55 Vad vidare beträffar skyldigheterna för övriga företag i gruppen, som är belägna inom medlemsstaternas territorium, skall det konstateras att, enligt fjortonde skälet i direktivet, mekanismerna för information till och samråd med arbetstagare i grupper av företag måste omfatta samtliga företag som utgör en del av gruppen, inom medlemsstaterna, oavsett om företagsgruppens kontrollerande företag har sin centrala ledning innanför eller utanför medlemsstaternas territorium.

56 Det följer för övrigt av artikel 11.1 i direktivet att medlemsstaterna skall se till att ledningarna för företag som utgör en del av en grupp av gemenskapsföretag och som är belägna inom statens territorium uppfyller de förpliktelser som fastställs genom detta direktiv oavsett om den centrala ledningen är belägen inom medlemsstatens territorium eller inte. Såsom domstolen har fastslagit i punkt 31 i domen i det ovannämnda målet Bofrost*, följer det av själva lydelsen av denna bestämmelse att de förpliktelser som avses inte, på arbetsgivarens sida, kan begränsas till att enbart omfatta den centrala ledningen.

57 Såsom framgår av punkt 47 i förevarande dom, ankommer det på samtliga företag i denna grupp att till de interna organ för arbetstagarrepresentation som har begärt det, tillhandahålla den information som de har tillgång till eller som de har möjlighet att få tillgång till och som är nödvändig för att inleda förhandlingar om inrättandet av ett europeiskt företagsråd.

58 Förekomsten av nämnda skyldighet påverkar emellertid inte den presumerade centrala ledningens huvudsakliga skyldighet att skapa de villkor och medel som är nödvändiga för inrättandet av ett europeiskt företagsråd, i enlighet med artikel 4.1 i direktivet.

59 Mot bakgrund av bestämmelserna i nämnda direktiv som avses i punkterna 55 och 56 i förevarande dom och i syfte att säkerställa direktivets ändamålsenliga verkan, har övriga företag i gruppen som är belägna i medlemsstaterna följaktligen en skyldighet att bistå den presumerade centrala ledningen med att uppfylla nämnda huvudsakliga skyldighet. Härav följer att rätten att erhålla nödvändig information från den presumerade centrala ledningen innebär att ledningarna för övriga företag i gruppen har en skyldighet att tillhandahålla den centrala ledningen denna information som de har tillgång till eller som de har möjlighet att få tillgång till.

60 Denna tolkning av artiklarna 4.1, 4.2 andra stycket och 11.1 i direktivet följer bland annat av kravet på ett väl fungerande system för gränsöverskridande information till och samråd med arbetstagare som är avsett att skapas genom direktivet. När den centrala ledningen inte är belägen i en medlemsstat och inte håller nödvändig information tillgänglig för den presumerade centrala ledningen, innebär direktivet att den senare har rätt att kräva den nödvändiga informationen från övriga företag i gruppen för att kunna uppfylla de skyldigheter som vanligtvis åligger den centrala ledningen.

61 Vad slutligen beträffar medlemsstaterna, skall de enligt artikel 14.1 i direktivet vidta alla nödvändiga åtgärder så att de vid alla tillfällen kan garantera att de mål som fastställs i detta direktiv uppfylls. De skall, i enlighet med artikel 11.3 i direktivet, föreskriva lämpliga åtgärder som skall vidtas om direktivet inte följs. De skall särskilt säkerställa att det finns relevanta administrativa eller rättsliga förfaranden för att se till att förpliktelserna till följd av direktivet uppfylls. Syftet med direktivet medför att medlemsstaterna är skyldiga att vidta alla nödvändiga åtgärder för att till fullo säkerställa att de förpliktelser som följer av artiklarna 4.1 och 11.1 i nämnda direktiv genomförs.

62 Det skall likväl påpekas att medlemsstaterna skall vara uppmärksamma på vissa företagsintressen vid säkerställandet av att företagen uppfyller sina skyldigheter. Behöriga nationella myndigheter skall säkerställa ett lämpligt skydd för konfidentiell information, när de fattar ett beslut inom ramen för administrativa eller rättsliga förfaranden som avser att leda till att dessa skyldigheter uppfylls. Vidare skall dessa företag ges möjlighet att överklaga sådana beslut genom ett administrativt eller rättsligt förfarande.

63 Under alla omständigheter kan den presumerade centrala ledningen uteslutande använda den information som övriga företag i gruppen har tillhandahållit i syfte

att skapa de villkor och medel som är nödvändiga för inrättandet av ett europeiskt företagsråd, i enlighet med artikel 4.1 i direktivet.

64 Mot bakgrund av det ovanstående, skall den första frågans första del besvaras på så sätt att artiklarna 4.1 och 11.1 i direktivet skall tolkas så, att

— när, i en sådan situation som är i fråga i målet vid den nationella domstolen, den centrala ledningen i en grupp av gemenskapsföretag inte är belägen i en medlemsstat, åligger det den presumerade centrala ledningen att tillhandahålla arbetstagarrepresentanterna information som är nödvändig för att inleda förhandlingar om inrättandet av ett europeiskt företagsråd, i den mening som avses i artikel 4.2 andra stycket i direktivet,

— när den centrala ledningen inte för inrättandet av ett europeiskt företagsråd håller viss information tillgänglig för den presumerade centrala ledningen, i den mening som avses i artikel 4.2 andra stycket i direktivet, är den senare, för att kunna fullgöra sin informationsskyldighet gentemot nämnda arbetstagarrepresentanter, skyldig att begära den information som är nödvändig för att inleda förhandlingar om inrättandet av ett sådant företagsråd från övriga företag i gruppen som är belägna inom medlemsstaternas territorium och har rätt att erhålla sådan information från dem,

— ledningarna för övriga företag i gruppen som är belägna i medlemsstaterna är skyldiga att tillhandahålla den presumerade centrala ledningen, i den mening som avses i artikel 4.2 andra stycket i direktivet, nämnda information, som de har tillgång till eller som de har möjlighet att få tillgång till,

— berörda medlemsstater skall säkerställa att nämnda ledningar tillhandahåller den presumerade centrala ledningen denna information, i den mening som avses i artikel 4.2 andra stycket i direktivet.

Den första frågans andra del och den andra frågan

65 Den nationella domstolen har ställt den första frågans andra del och den andra frågan för att få klarhet i huruvida informationsskyldigheten som följer av artiklarna 4.1 och 11.1 i direktivet omfattar information om det genomsnittliga antalet anställda, deras fördelning i medlemsstaterna, företagets verksamheter och företagen i gruppen samt strukturen i detta företag och i företagen i gruppen, liksom information om namn- och adressuppgifter avseende de arbetstagarrepresentanter vilka skulle kunna delta vid inrättandet av ett särskilt förhandlingsorgan enligt artikel 5 i direktivet eller vid inrättandet av ett europeiskt företagsråd.

Yttranden som har inkommit till domstolen

66 Enligt företagsrådet och den tyska regeringen omfattar den informationsskyldighet som föreskrivs i direktivet även namn- och adressuppgifter avseende arbetstagarrepresentanterna på grund av att de senare endast kan göra gällande sina rättigheter på ett effektivt sätt om de samarbetar.

67 Kühne & Nagel och kommissionen har gjort gällande att information om namn- och adressuppgifter avseende arbetstagarrepresentanterna inte är av avgörande betydelse för att kunna inleda förhandlingar om inrättandet av ett europeiskt

företagsråd, i enlighet med artikel 5 i direktivet. Kommissionen har emellertid medgivit att sådan information kan underlätta inledandet av förhandlingar om inrättandet av ett sådant företagsråd.

Domstolens bedömning

68 Det skall inledningsvis erinras om att det i artikel 11.2 i direktivet uttryckligen anges att medlemsstaterna skall säkerställa att företagen tillhandahåller uppgifter om det antal arbetstagare som avses i artikel 2.1 a och 2.1 c på begäran av de parter som berörs av direktivet.

69 Dessutom föreligger det, såsom domstolen redan har påpekat i punkt 64 i förevarande dom, en skyldighet för ledningarna för övriga företag i gruppen som är belägna inom medlemsstaternas territorium att tillhandahålla den presumerade centrala ledningen information som är nödvändig för att inleda förhandlingar om inrättandet av ett europeiskt företagsråd och som de har tillgång till eller som de har möjlighet att få tillgång till.

70 Härav följer att information om det totala genomsnittliga antalet anställda, deras fördelning i medlemsstaterna, företagets verksamheter och företagen i gruppen samt strukturen i detta företag och i företagen i gruppen, liksom information om namn- och adressuppgifter avseende de arbetstagarrepresentanter vilka skulle kunna delta vid inrättandet av ett särskilt förhandlingsorgan enligt artikel 5 i direktivet eller vid inrättandet av ett europeiskt företagsråd, kan krävas om det är nödvändigt för att kunna inleda förhandlingar om inrättandet av ett sådant företagsråd.

71 Det ankommer på de nationella domstolarna att mot bakgrund av omständigheterna i målet bedöma huruvida den begärda informationen är nödvändig för att kunna inleda sådana förhandlingar som avses i artikel 5.1 i direktivet.

72 Den första frågans andra del och den andra frågan skall följaktligen besvaras på så sätt att informationsskyldigheten som följer av artiklarna 4.1 och 11.1 i direktivet omfattar information om det totala genomsnittliga antalet anställda, deras fördelning i medlemsstaterna, företagets verksamheter och företagen i gruppen samt strukturen i detta företag och i företagen i gruppen, liksom information om namn- och adressuppgifter avseende de arbetstagarrepresentanter vilka skulle kunna delta vid inrättandet av ett särskilt förhandlingsorgan enligt artikel 5 i samma direktiv eller vid inrättandet av ett europeiskt företagsråd, när denna information är nödvändig för att kunna inleda förhandlingar om inrättandet av ett sådant företagsråd.

Rättegångskostnader

73 De kostnader som har förorsakats den tyska och den svenska regeringen samt kommissionen, vilka har inkommit med yttranden till domstolen, är inte ersättningsgilla. Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i målet vid den nationella domstolen utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den nationella domstolen att besluta om rättegångskostnaderna.

På dessa grunder beslutar,

DOMSTOLEN

angående de frågor som genom beslut av den 27 juni 2000 har ställts av Bundesarbeitsgericht — följande dom:

1) **Artiklarna 4.1 och 11.1 i rådets direktiv 94/45/EG av den 22 september 1994 om inrättandet av ett europeiskt företagsråd eller ett förfarande i gemenskapsföretag och grupper av gemenskapsföretag för information till och samråd med arbetstagare skall tolkas så, att**

— **när, i en sådan situation som är i fråga i målet vid den nationella domstolen, den centrala ledningen i en grupp av gemenskapsföretag inte är belägen i en medlemsstat, åligger det den presumerade centrala ledningen att tillhandahålla arbetstagarrepresentanterna information som är nödvändig för att inleda förhandlingar om inrättandet av ett europeiskt företagsråd, i den mening som avses i artikel 4.2 andra stycket i direktivet,**

— **när den centrala ledningen inte för inrättandet av ett europeiskt företagsråd håller viss information tillgänglig för den presumerade centrala ledningen, i den mening som avses i artikel 4.2 andra stycket i direktivet, är den senare, för att kunna fullgöra sin informations-**

skyldighet gentemot nämnda arbetstagarrepresentanter, skyldig att begära den information som är nödvändig för att inleda förhandlingar om inrättandet av ett sådant företagsråd från övriga företag i gruppen som är belägna inom medlemsstaternas territorium, och har rätt att erhålla sådan information från dem,

— ledningarna för övriga företag i gruppen som är belägna i medlemsstaterna är skyldiga att tillhandahålla den presumerade centrala ledningen, i den mening som avses i artikel 4.2 andra stycket i direktivet, nämnda information, som de har tillgång till eller som de har möjlighet att få tillgång till,

— berörda medlemsstater skall säkerställa att nämnda ledningar tillhandahåller den presumerade centrala ledningen denna information i den mening som avses i artikel 4.2 andra stycket i direktivet.

2) Informationsskyldigheten som följer av artiklarna 4.1 och 11.1 i direktiv 94/45 omfattar information om det totala genomsnittliga antalet anställda, deras fördelning i medlemsstaterna, företagets verksamheter och företagen i gruppen samt strukturen i detta företag och i företagen i gruppen, liksom information om namn- och adressuppgifter avseende de arbetstagarrepresentanter vilka skulle kunna delta vid inrättandet av ett särskilt förhandlingsorgan enligt artikel 5 i direktivet eller vid inrättandet av ett europeiskt företagsråd, när denna information är nödvändig för att kunna inleda förhandlingar om inrättandet av ett sådant företagsråd.

Skouris	Jann	Cunha Rodrigues
La Pergola	Puissochet	Schintgen
Macken	Colneric	von Bahr

Avkunnad vid offentligt sammanträde i Luxemburg den 13 januari 2004.

R. Grass

Justitiesekreterare

V. Skouris

Ordförande